

Resultater fra
Gennemgangen af
kommunernes
revisionsberetninger
Regnskabsåret 2015

Henvendelse om publikationen
kan ske til:
Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
T 33 92 93 00

Publikationen kan hentes på
Børne- og Socialministeriets hjemmeside:
www.socialministeriet.dk

Forord

Denne rapport handler om Børne- og Socialministeriets tilsyn med kommunernes hjemtagelse af statsrefusion på ministeriets område i regnskabsåret 2015.

Før regeringsomdannelsen den 28. november 2016 var det Ankestyrelsen, der på ministeriets vegne varetog opgaven med at gennemgå de kommunale revisionsberetninger på det daværende Social- og Indenrigsministeriums ressortområde. Den 28. november 2016 gik opgaven tilbage til det nuværende Børne- og Socialministerium som følge af regeringsomdannelsen og de deraf afledte ressortændringer.

Som led i en hensigtsmæssig tilbagegang af tilsynet til Børne- og Socialministeriet blev det aftalt, at Ankestyrelsen skulle afslutte den igangværende gennemgang af de kommunale revisionsberetninger for regnskabsåret 2015, men kun frem til den endelige afgørelse og udfærdigelse af decisionsskrivelser, som Børne- og Socialministeriet selv har varetaget.

Gennemgangen af revisionsberetningerne omhandler de områder, der handler om ydelser og tilskud på Børne- og Socialministeriets område, der er omfattet af gældende bekendtgørelse nr. 1617 af 15. december 2016 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafklæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder.

Foruden resultaterne af gennemgangen af revisionsberetningerne for regnskabsåret 2015 indeholder rapporten også oplysninger om tidligere års resultater. For at skabe sammenlignelighed mellem resultaterne for henholdsvis regnskabsårene 2014 og 2015 og regnskabsårene 2012 og 2013, er de sidstnævnte to års resultater rensset for de områder, der blev ressortomlagt efter folketingsvalget i juni 2015¹.

Forkortelsen SEL, der bruges i rapportens tabeller og figurer er en forkortelse for serviceloven².

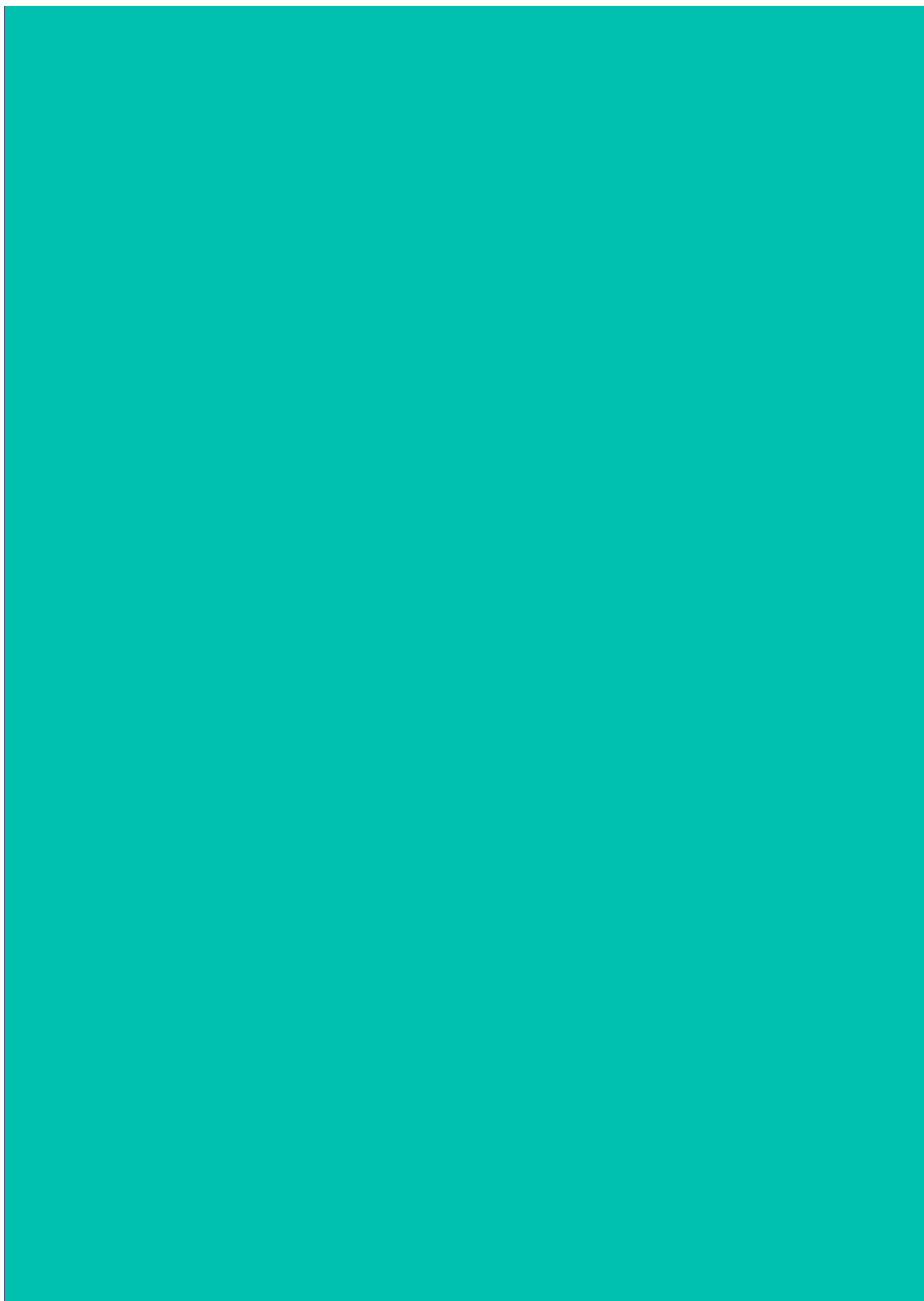
---

¹ Som det var tilfældet med sidste års rapport (for 2014), er der derfor ikke overensstemmelse mellem de resultater, der er anført for årene 2012 og 2013 i tabellerne og figurerne og de tilsvarende tal i rapporterne, som er udarbejdet for gennemgangen af 2012 og 2013. Det skal dog bemærkes, at kategorisering af revisionsberetningerne for 2012 og 2013 ikke er rensset for de ressortomlagte områders betydning. En rensning af kategorierne for 2012 og 2013 vil kræve et uforholdsmæssigt omfattende arbejde med en ny gennemgang af beretningerne for 2012 og 2013. Se nærmere *kapitel 3* om kategoriseringen.

² Lovbekendtgørelse nr. 369 af 18. april 2017 med senere ændringer.

Indhold

Forord	3
1. Sammenfatning	6
2. Gennemgangen af de kommunale revisionsberetninger	8
2.1 Kommunernes frist for at sende materialet ind	8
2.2 Afsendelse af decisionsskrivelser	9
3. Vurdering af revisionsberetninger	11
3.1 Kategorisering af revisionsberetninger	11
3.2 Kategorisering af de konstaterede fejl og mangler	14
3.3 Revisionsberetninger med forbehold	15
3.4 Revisionsberetninger med revisionsbemærkninger	16
4. Revision af personsagsområderne	18
4.1 Fejl på personsagsområderne	18
4.1.1 Forskellige fejlniveauer	20
4.2 Fravalg af personsagsområder	21
5. Fejltyper på personsagsområderne	24
5.1 Servicelovens § 41, merudgiftsydelse til forsørgelse af børn	24
5.2 Servicelovens § 42, tabt arbejdsfortjeneste	25
5.3 Servicelovens § 100, merudgifter til voksne	25
5.4 Servicelovens § 109, botilbud/krisecentre	26
5.5 Servicelovens § 110, botilbud til personer med særlige sociale problemer	27
5.6 Servicelovens § 176, særligt dyre enkeltsager	27
6. Generelle og andre fejl	29
7. Tilsyn og opfølgning	31
7.1 Anmodninger om opfølgning	31
7.2 Anmodninger om redegørelse	32
8. Årshjul – regnskabsåret 2016	33

1. Sammenfatning

Efter gennemgangen af de kommunale revisionsberetninger for regnskabsåret 2015, er der overordnet set konstateret en mindre forringelse i det samlede resultat af gennemgangen på Børne- og Socialministeriets område set i forhold til gennemgangen af beretningerne for regnskabsåret 2014.

Af 99 modtagne revisionsberetninger³ er 76 beretninger vurderet som tilfredsstillende eller ikke helt tilfredsstillende. Dette er et mindre fald fra 81 beretninger i 2014.

Gennemgangen for 2015 har også vist en mindre stigning i antallet af kommuner, hvor kommunens revisor har fundet anledning til at påføre revisionsberetningen en eller flere revisionsbemærkninger og/eller forbehold.

I 2015 er der tale om 21 beretninger med en eller flere revisionsbemærkninger, hvilket er 3 mere end i 2014, hvor 18 beretninger var påført en eller flere revisionsbemærkninger på ministeriets område. Der er ingen beretninger, som revisor har fundet grund til at påføre et forbehold.

Gennemgangen af revisionsberetningerne for 2015 har givet anledning til at bede kommunens revisor om at følge op på et eller flere områder i næste regnskabsår i 42 tilfælde mod 31 året før. Der er dog færre kommuner, der efter gennemgangen for 2015 er bedt sende en redegørelse ind end efter gennemgangen for 2014. Kun en enkelt kommune er bedt om en redegørelse mod to kommuner året før.

Om der bliver bedt om en opfølgning fra revisor eller en redegørelse fra kommunen afhænger som udgangspunkt af det enkelte områdes og/eller den enkelte beretnings fejlniveau. En kommune kan også blive bedt om at redegøre nærmere for forhold, der kan have betydning for hjemtagelsen af statsrefusion. I det ene tilfælde, hvor der i 2015 er bedt om en redegørelse, er der tale om, at kommunen er bedt redegøre for sin praksis i forhold til refusionshjemtagelse på et område, da revisor i beretningen giver udtryk for, at der er uenighed mellem kommune og revisor.

I lighed med de tidligere år, er det kommunernes administration af de enkelte personsagsområder⁴ efter servicelovens §§ 41, 42 og 100, der er de mest fejlbehæftede. Godt 40 pct. af de fejl, som de kommunale revisorer har påpeget, er på disse områder. De hyppigste fejltypen, er manglende vurderinger, manglende opfølgning i personsagerne og fejlagtig beregning, kontering og udbetaling af ydelserne.

I forhold til de generelle og andre fejl, som de kommunale revisorer påpeger i revisionsberetningerne, og som har eller kan have betydning for kommunernes hjemtagelse af statsrefusion, viser gennemgangen for 2015, at den største andel af fejl relaterer sig til opgørelse af den endelige restafregning af statsrefusion.

---

³ Der modtages revisionsberetninger fra alle landets 98 kommuner og Christiansø på Børne- og Socialministeriets område.

⁴ Servicelovens § 176 er overordnet set den bestemmelse, hvor der er konstateret flest fejl. Bestemmelsen er dog ikke et personsagsområde, men en refusionsbestemmelse.

Kapitel 1

Det drejer sig om mere end halvdelen – 17 ud af 29 - af de generelle og andre fejl, der er konstateret. Herudover er generelle fejl om kommunernes interne kontroller og ledelsestilsyn konstateret 9 gange.

---

2. Gennemgangen af de kommunale revisionsberetninger

I løbet af sommer og efterår 2016 har alle landets 98 kommuner indsendt deres revisionsberetninger for regnskabsåret 2015 til de relevante ressortministerier. På Børne- og Socialministeriets område sender Christiansø⁵ også en beretning ind til ministeriet.

I beretningen redegør kommunens revisor for eventuelle fejl og mangler i kommunens regnskab og administration af de udgiftsområder, som via statsrefusion er finansieret helt eller delvist af staten.

Væsentlige forhold, der har givet anledning til bemærkninger, forhold af principiel og økonomisk betydning og forhold, hvor kommunens fortolkning af gældende regler giver anledning til tvivl, fremgår også.

Det fremgår af regnskabsbekendtgørelsen, at ressortministerierne gennemgår og behandler revisionsberetningerne og tager stilling til eventuelle bemærkninger og kommentarer vedrørende ministeriets ressortområde. Ministeriet træffer efter gennemgangen af hver revisionsberetning afgørelse i spørgsmål af betydning for statsrefusion, tilskud og andre væsentlige forhold samt yder den vejledning, som behandlingen af revisionsberetningerne giver anledning til. Når beretningerne er gennemgået sender ministeriet en afgørelse til de enkelte kommuner i form af en decisionsskrivelse.

Ministeriets behandling af revisionsberetningerne forløber med cirka et års forskydning i forhold til det relevante regnskabsår. Der henvises til bilag 1, årshjulet for behandlingen af revisionsberetningerne.

Gennemgangen af revisionsberetningerne tager udgangspunkt i ministeriets interne vejledning om sagsbehandling af kommunernes revisionsberetninger.

2.1 Kommunernes frist for at sende materialet ind

Fristen for at indsende revisionsberetningerne for regnskabsåret 2015 var for alle kommuner undtaget Københavns Kommune den 31. august 2016. Fristen for Københavns Kommune var den 30. november 2016⁶.

---

⁵ Kommuner og Christiansø er i rapporten benævnt under fællesbetegnelsen kommuner.

⁶ Fristen fremgår af § 8, stk. 5 og § 10, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 209 af 17. februar 2017 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

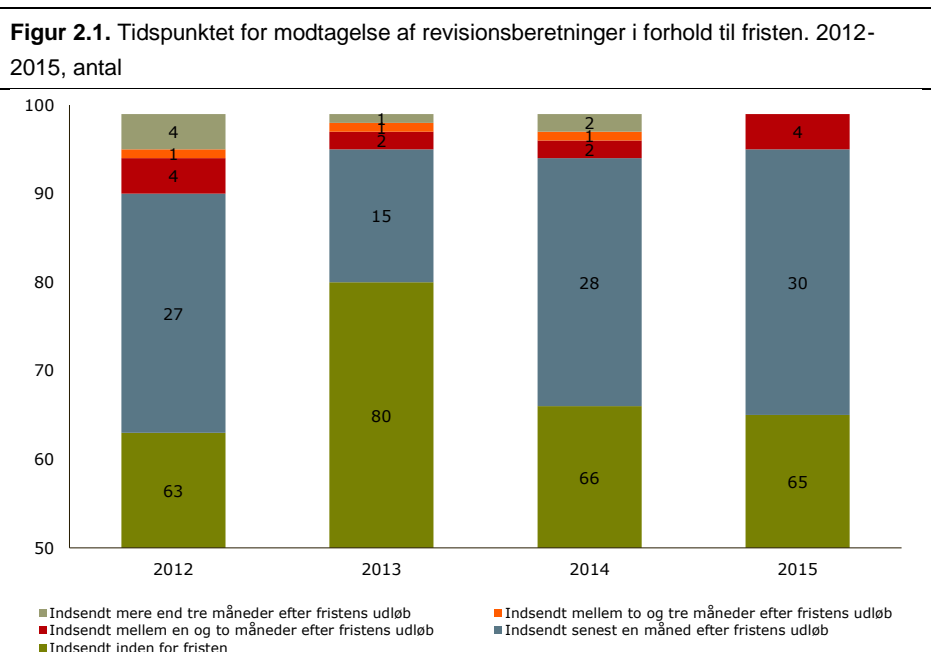
Kapitel 2

Inden revisionsberetningerne bliver sendt ind, skal de være godkendt af kommunalbestyrelsen. Ministeriet anser først beretningen for at være indsendt og modtaget, når alt relevant materiale er modtaget. Hvilket materiale, der skal indsendes fremgår af det årlige brev, som ressortministerierne sender i fællesskab til kommunerne, typisk i slutningen af maj måned eller starten af juni måned i året efter regnskabsårets afslutning.

Som det fremgår af figur 2.1., har 65 kommuner sendt revisionsberetninger for regnskabsåret 2015 inden fristens udløb. Det er stort set samme niveau som for regnskabsåret 2014. Med virkning fra regnskabsåret 2014 blev fristen for afslutning af kommunernes årsregnskab rykket frem med en måned til de ovennævnte tidspunkter. Faldet i antallet af kommuner, der sender materialet ind inden for fristen, der blev konstateret i forbindelse med sidste års gennemgang af beretningerne for regnskabsåret 2014, går således igen i 2015.

Kommunerne bør sikre sig, at deres forretningsgange i forbindelse med regnskabsafslutningen tilrettes, så fristerne bliver overholdt.

Ministeriet skal opfordre kommunerne til at være opmærksomme på, at fristen overholdes.

2.2 Afsendelse af decisionsskrivelser

Der er i lovgivningen ikke fastsat en frist for, hvornår decisionsskrivelsen skal være sendt til kommunen efter ressortministeriernes gennemgang af revisionsberetningerne.

Før fremrykningen af fristerne i forbindelse med kommunernes regnskabsafslutning har

Kapitel 2

det dog været aftalt, at alle skrivelser burde være sendt senest 1. april i året der følger efter året for indsendelse af revisionsberetningerne og gerne tidligere. Som følge af fristfremrykningen er det tilkendegivet, at tidspunktet, hvor Børne- og Socialministeriets decisionsskrivelser senest bør være sendt ud også er rykket frem. Det har derfor været målet, at kommunerne modtager decisionsskrivelserne for 2015 senest med udgangen af februar måned 2017.

Som nævnt i rapportens indledning varetog Ankestyrelsen frem til regeringsomdannelsen ultimo november 2016 af revisionsberetningerne på det daværende Social- og Indenrigsministeriums område og på ministerets vegne. Efter regeringsomdannelsen gik opgaven tilbage til det nuværende Børne- og Socialministerium. Af den årsag har der været en mindre forsinkelse på ministeriets afsendelse af decisionsskrivelserne til kommunerne.

Som det fremgår nedenfor af *tabel 2.1*, blev 22 decisionsskrivelser sendt inden udgangen af februar 2017. De øvrige 77 skrivelser er alle sendt til kommunerne inden udgangen af marts måned, og heraf er de 69 blevet sendt den 10. marts 2017.

Tabel 2.1. Decisionsskrivelser afsendt inden for fristen. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Fristen overholdt	98	95	99	22
Fristen ikke overholdt	1	4	-	77
Her af kommuner, der modtog skrivelser før årsskiftet	-	-	14	-

3. Vurdering af revisionsberetninger

3.1 Kategorisering af revisionsberetninger

Når Børne- og Socialministeriet har gennemgået revisionsberetningerne, vurderer ministeriet den enkelte beretning og placerer den i en af fire kategorier.

Hvilken kategori, som den enkelte beretning bliver vurderet at være i, er ikke en oplysning som fremgår af decisionsskrivelserne, som kommunerne får efter ministeriets gennemgang af beretningerne.

Grunden til det er, at kategoriseringen er et internt måleredskab, som ministeriet bruger til at følge og beskrive den generelle udvikling i kommunernes administration på de refusionsbærende områder i forbindelse med gennemgangen af beretningerne og tilsynet med refusionshjemtagelsen på de sociale områder.

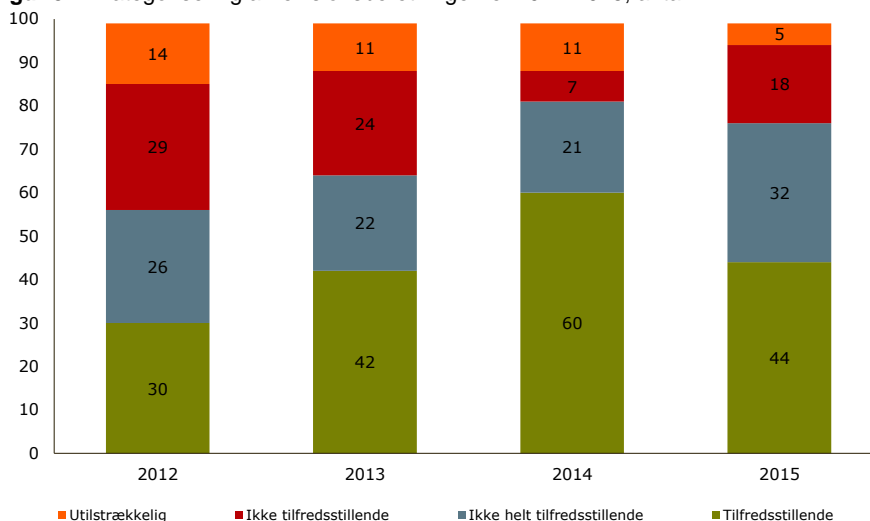
Den interne kategorisering sker på baggrund af de forhold som revisorerne beskriver i beretningerne, herunder de afgivne revisionsbemærkninger og/eller forbehold samt de konstaterede fejl og mangler ved sagsbehandlingen.

Kategori	Definition
Tilfredsstillende	Revisionsberetningen indeholder ingen fejl eller få enkeltstående fejl uden refusionsmæssig betydning.
Ikke helt tilfredsstillende	Revisionsberetningen indeholder få enkeltstående fejl primært med refusionsmæssig betydning.
Ikke tilfredsstillende	Revisionsberetning indeholder en eller flere væsentlige fejl på flere sagsområder. Primært drejer det sig om: <ul style="list-style-type: none"> • Revisionsbemærkninger • Systematiske fejl • Et for højt fejlniveau både med og uden refusionsmæssig betydning • Mangelfulde forretningsgange
Utilstrækkelig	Revisionsberetning indeholder en eller flere af følgende fejl: <ul style="list-style-type: none"> • Forbehold fra revisionen • Revisionsbemærkninger videreført fra tidligere år • Eventuelt alvorlige systematiske fejl • Manglende opfølgning på aftaler vedrørende forbedring af sagsbehandling med videre indgået med revisionen eller tilsynet

Kapitel 3

Figur 3.1. viser, hvordan vurderingen af revisionsberetningerne har fordelt sig på de fire kategorier i de sidste fire år.

Figur 3.1. Kategorisering af revisionsberetningerne. 2012-2015, antal

Som det fremgår af rapportens indledning, er kategoriseringerne af beretningerne for 2012 og 2013 ikke renset for betydningen af de områder, der efter folketingsvalget i juni 2015 ikke længere var det daværende Social- og Indenrigsministeriums ressort. Det er derfor kun fordelingen af kategorier i 2014 og 2015, der er direkte sammenlignelige.

Efter gennemgangen af beretningerne for 2015 er 76 beretninger vurderet at være enten tilfredsstillende eller ikke helt tilfredsstillende. Det er et mindre fald i forhold til 2014, hvor det var 81 beretninger i de to bedste kategorier.

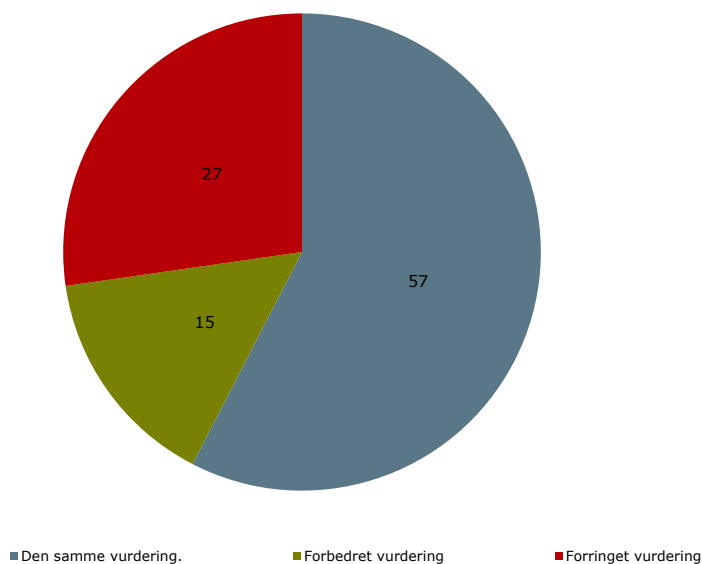
Det er således i knap 77 procent af beretningerne, at revisorerne ikke har fundet grund til at afgive en eller flere revisionsbemærkninger og/eller forbehold. I disse beretninger har revisor kun konstateret få eller ingen fejl og mangler ved kommunens sagsadministration på person-sagsområderne.

Selvom der har været en mindre forringelse af kategoriseringen i 2015, er det positivt, at der i forhold til kategorien utilstrækkelig er et væsentligt færre antal beretninger end i 2014. Antallet af beretninger, der er utilstrækkelige, er faldet med mere end 50 procent fra 11 beretninger i 2014 til 5 beretninger i 2015.

Figur 3.2. viser, hvordan kategoriseringen af revisionsberetningerne er i 2015 sammenlignet med 2014. Der er 57 beretninger, der er vurderet i samme kategori i 2015 som i 2014. 15 beretninger er i 2015 vurderet til en bedre kategori, mens 27 beretninger efter gennemgangen i 2015 er vurderet i en dårligere kategori.

Kapitel 3

Figur 3.2. Kategoriseringen af de enkelte kommuners revisionsberetninger, når der sammenlignes med kategorien året før. 2015 sammenlignet med 2014, antal

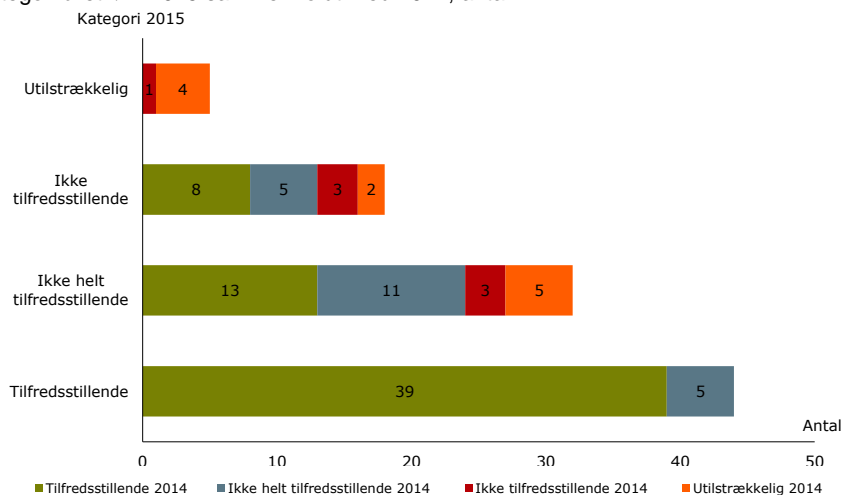
Figur 3.3. supplerer *figurene* 3.1. og 3.2. og viser, hvordan beretningerne i 2015 er vurderet i forhold til den kategori, som den enkelte beretning var vurderet til i 2014.

Af de 5 beretninger, som er utilstrækkelige i 2015, var de 4 også vurderet i denne kategori i 2014, mens den sidste var vurderet som ikke tilfredsstillende. Samtidig var næsten alle beretninger – 39 ud af 44 - der er tilfredsstillende i 2015 også vurderet som tilfredsstillende i 2014. De sidste 5 beretninger i kategorien tilfredsstillende er i 2015 vurderet i en bedre kategori end i 2014, hvor de var ikke tilfredsstillende.

Samtidig er der dog 21 beretninger, der i 2014 var tilfredsstillende, som efter gennemgangen i 2015 er vurderet i enten kategorien ikke helt tilfredsstillende eller ikke tilfredsstillende.

Kapitel 3

Figur 3.3. Revisionsberetninger i de enkelte kategorier sammenholdt med beretningernes kategori året før. 2015 sammenholdt med 2014, antal

3.2 Kategorisering af de konstaterede fejl og mangler

I forbindelse med gennemgangen af revisionsberetningerne bliver de fejl og mangler, som de kommunale revisorer konstaterer og beskriver, kategoriseret i fejltyper, der igen bliver inddelt i fejlniveau, jf. også forklaringen i *afsnit 4.1.1.* til *figur 4.2.*

Opgørelsen af konstaterede fejl og mangler baserer sig alene på, om fejltypen er konstateret på det enkelte personsagsområde, og ikke på antallet af gange den enkelte fejltypen er konstateret eller på antallet af fejl, der er konstateret.

På hvert enkelt personsagsområde kan den samme fejltypen optræde flere gange afhængigt af fejlniveauet, det vil sige alt efter, om der er tale om enkeltstående eller systematiske fejl, og om fejlen har refusionsmæssig betydning eller ej.

Tabel 3.1., viser fordelingen af de konstaterede fejltyper i revisionsberetningerne for regnskabsåret 2015 på både de enkelte personsagsområder, og når der er tale om generelle og andre fejl, uanset om forholdene har givet revisor grund til at afgive revisionsbemærkning eller ej i beretningerne.

40 pct. af de konstaterede fejl og mangler på personsagsområderne kan henføres til områderne efter servicelovens §§ 41, 42 og 100 (merudgiftsydelse til forsørgelse af børn, tabt arbejdsfortjeneste og merudgifter til voksne).

Servicelovens § 176 har den forholdsmæssigt største andel af fejl. Bestemmelsen er en refusionsbestemmelse og ikke et enkelt personsagsområde. Bestemmelsen omfatter udgifter til alle former for hjælp og støtte efter serviceloven. Enkeltstående, hvor det samlede udgiftsniveau overstiger grænsebeløbet, er omfattet for alle udgifter, og dermed også for udgifter, der i sig selv ikke er refusionsbærende. De konstaterede fejl og mangler er i de underliggende

Kapitel 3

personsager, uanset om der er tale om hjælp og støtte efter bestemmelser, der er refusionsbærende eller ej. Se eventuelt *afsnit 5.6.* for en nærmere beskrivelse af fejlene på området.

Tabel 3.1. Andelen af konstaterede fejltypen fordelt på område (personsagsområder og generelle og andre fejl). 2015, pct.

Område	Procent
SEL § 176 - Særligt dyre enkeltsager	46
SEL § 42 - Tabt arbejdsfortjeneste	20
SEL § 41 - Merudgiftsydelse (børn)	13
SEL § 100 - Merudgifter til voksne med nedsat funktionsevne	7
SEL § 110 - Botilbud til personer med særlige sociale problemer	5
Opgørelse af endelig restafregning af statsrefusion	3
Interne kontroller og ledelsestilsyn	3
SEL § 109 - Botilbud/kvindekrisecentre	2
SEL § 181 - Hjælp til flygtninge (udgifter med 100 % statsrefusion)	1
Andet	0,3
Forretningsgange	0,3
Systemafstemning	0,3
I alt	100

Fordelingen af fejl, der har medført revisionsbemærkninger, beskrives nærmere i afsnit 4.4. Det gælder både for fejl på personsagsområderne og de generelle og andre fejl.

3.3 Revisionsberetninger med forbehold

Der er ingen kommuner, hvor de kommunale revisorer i revisionsberetningen for regnskabsåret 2015 har fundet anledning til at påføre beretningen med forbehold. Det gælder både i forhold til selve revisionsberetningen, og i forhold til revisorpåtegning af refusionsopgørelserne (revisorerklæringer) eller af projektregnskaber.

Tabel 3.2. viser hvor mange forbehold, der har været påført revisionsberetninger, erklæringer og projektregnskaber de seneste fire år.

Kapitel 3

Tabel 3.2. Revisionsberetninger, revisionserklæringer og projektrekskaber med forbehold. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Revisionsberetninger med forbehold	1	0	0	0
Revisionsberetninger uden forbehold	98	99	99	99
Revisorerklæringer med forbehold	0	0	1	0
Projektrekskaber med forbehold	3*	0	1	0

Note: *De 3 projektrekskaber fordeler sig på 2 kommuner med henholdsvis 1 og 2 projektrekskaber med forbehold.

3.4 Revisionsberetninger med revisionsbemærkninger

Ved gennemgangen af kommunernes revisionsberetninger for regnskabsåret 2015 er revisionsbemærkningerne, som revisorerne har påført beretningerne registreret enten som bemærkninger på det enkelte personsagsområde eller som bemærkninger på generelle og andre fejl.

På personsagsområderne kan en revisionsbemærkning omfatte flere områder og flere fejltyper. En revisionsbemærkning på generelle eller andre fejl, kan ligeledes omfatte flere fejltyper. En revisionsbemærkning kan således dække flere områder og være registreret flere gange.

Tabel 3.3. viser, at revisor i 21 beretninger har fundet anledning til at give en eller flere revisionsbemærkninger i forbindelse med revisionen for 2015. Det er en mindre stigning på knap 17 pct. fra 2014, hvor der var 18 kommuner med revisionsbemærkninger på Børne- og Socialministeriets område ressortområde.

Der er de foregående år set en tendens til, at kommunernes revisorer har konstateret færre forhold, der udmønter sig i revisionsbemærkninger. Denne tendens er således ikke fortsat i regnskabsåret 2015.

Dog viser resultatet af gennemgangen af beretningerne for 2015, at der er færre beretninger, hvor der er gentagne og videreførte revisionsbemærkninger⁷.

⁷ Gentagne revisionsbemærkninger er de tilfælde, hvor der i beretningen også var en eller flere revisionsbemærkninger året før, men ikke nødvendigvis på samme område. De videreførte revisionsbemærkninger er de tilfælde, hvor der er tale om revisionsbemærkning på samme område.

Kapitel 3

Tabel 3.3. Revisionsberetninger med revisionsbemærkninger. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Revisionsberetning med revisionsbemærkninger	36	28	18	21
Revisionsberetninger uden revisionsbemærkninger	63	71	81	78
Revisionsberetninger, hvor der også var en eller flere revisionsbemærkninger året før (gentagne revisionsberetninger)	25	14	12	8
- Heraf med en eller flere videreførte revisionsbemærkninger fra året før	12	11	11	3

Tabel 3.4. viser andelen af de konstaterede fejl og mangler, både på de enkelte personsagsområder og på de generelle og andre fejl, når fejlene har medført, at revisor har fundet grund til at give en eller flere revisionsbemærkninger i beretningen.

Tabel 3.4. Andelen af konstaterede fejltypen, der har medført en eller flere revisionsbemærkninger, fordelt på område (personsagsområder og generelle og andre fejl). 2015, procent

Område	Procent
SEL § 176 - Særligt dyre enkeltsager	53
SEL § 42 - Tabt arbejdsfortjeneste	17
SEL § 41 - Merudgiftsydelse (børn)	9
SEL § 109 - Botilbud/kvindekrisecentre	6
SEL § 110 - Botilbud til personer med særlige sociale problemer	6
SEL § 100 - Merudgifter til voksne med nedsat funktionsevne	3
Opgørelse af endelig restafregning af statsrefusion	3
SEL § 181 - Hjælp til flygtninge (udgifter med 100 % statsrefusion)	1
Interne kontroller og ledelsestilsyn	1
Systemafstemning	1
I alt	100

4. Revision af personsagsområderne

4.1 Fejl på personsagsområderne

Ved revisionen af regnskabsåret 2015 har kommunernes revisorer konstateret fejl og mangler i mere end halvdelen af kommunernes revisionsberetninger i kommunernes administration af de enkelte personsagsområder på Børne- og Socialministeriets ressortområde. Det er ikke alle konstaterede fejl og mangler på personsagsområderne, der er vurderet at have en så væsentlig karakter, at revisor har fundet grund til at afgive en revisionsbemærkning, se nærmere herom oven for i *afsnit 3.4*.

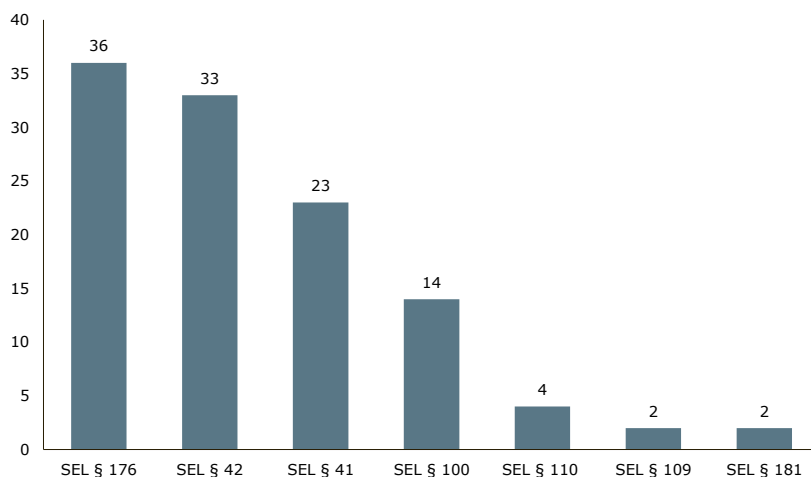
Tabel 4.1. Beretninger med konstaterede fejl og mangler på et eller flere personsagsområder. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Med fejl	45	44	47	56
Uden fejl	54	55	52	43
I alt	99	99	99	99

Det fremgår af *figur 4.1.*, at refusionsbestemmelsen i servicelovens § 176 om særligt dyre enkeltsager er den bestemmelse, hvor revisor i flest beretninger har konstateret fejl i 2015. Herefter er det de handicapkompenserende ydelser på børneområdet efter servicelovens §§ 41 og 42 (merudgiftsydelse til forsørgelse af børn og tabt arbejdsfortjeneste), der er de enkeltsagsområder, hvor revisorerne konstaterer fejl i flest revisionsberetninger.

Kapitel 4

Figur 4.1. Beretninger med fejl på de enkelte personsagsområder. 2015, antal

Tabel 4.2. viser, hvor mange beretninger, hvor kommunernes revisor har konstateret fejl og mangler i forbindelse med personsagsgennemgangen i de sidste fire år fordelt på de enkelte områder. Niveaueet for antallet af kommuner med fejl på de enkelte områder er steget fra 2014 til 2015 undtaget på området efter servicelovens § 100, hvor der har været et mindre fald i antallet af beretninger med konstaterede fejl.

Antallet af beretninger med fejl på områderne i de enkelte år er dog ikke direkte sammenlignelige. Det er ikke nødvendigvis de samme kommuner, hvor områderne er gennemgået i forbindelse med revisionen fra det ene år til det andet. Se nærmere herom neden for i *afsnit 4.5.* om fravalg af personsagsområder.

Tabel 4.2. Beretninger med konstaterede fejl og mangler på de enkelte personsagsområder. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
SEL § 41	19	20	18	23
SEL § 42	25	27	26	33
SEL § 100	12	19	17	14
SEL § 109	2	0	1	2
SEL § 110	0	2	0	4
SEL § 176	15	20	26	36
SEL § 181	1	1	3	0

Kapitel 4

De konstaterede fejl og mangler på de enkelte personsagsområder er nærmere beskrevet i *kapitel 5*.

4.1.1 Forskellige fejlniveauer

De fejl, som kommunernes revisor konstaterer på de enkelte personsagsområder, kan have forskellige fejlniveauer. Fejlniveauet afhænger af, om der er tale om enkeltstående eller generelle/systematiske fejl og om der er tale om fejl med eller uden refusionsmæssig betydning.

Figur 4.2. viser antallet af beretninger med konstaterede fejl på personsagsområderne, når fejlene fordeles på de enkelte fejlniveauer. Fordelingen tager udgangspunkt i, om fejltypen er konstateret på det enkelte personsagsområde og i givet fald på hvilket fejlniveau og ikke på antallet af gange, fejltypen måtte være konstateret eller antallet af fejl, der er konstateret, jf. også *afsnit 3.2*.

Hver enkelt fejltypen kan være konstateret på flere forskellige fejlniveauer inden for hvert enkelt personsagsområde. Samme fejltypen kan derfor forekomme flere gange hos den enkelte kommune alt afhængig af fejlniveau. Summen af fejl på det enkelte personsagsområde i *figur 4.2.*, svarer derfor ikke til antallet af kommuner, der har fejl på området, jf. *figur 4.1*. Gennemgangen af revisionsberetningerne for 2015 viser, at der overordnet set i de fleste tilfælde er tale om, at de konstaterede fejl er enkeltstående fejl uden refusionsmæssig betydning.

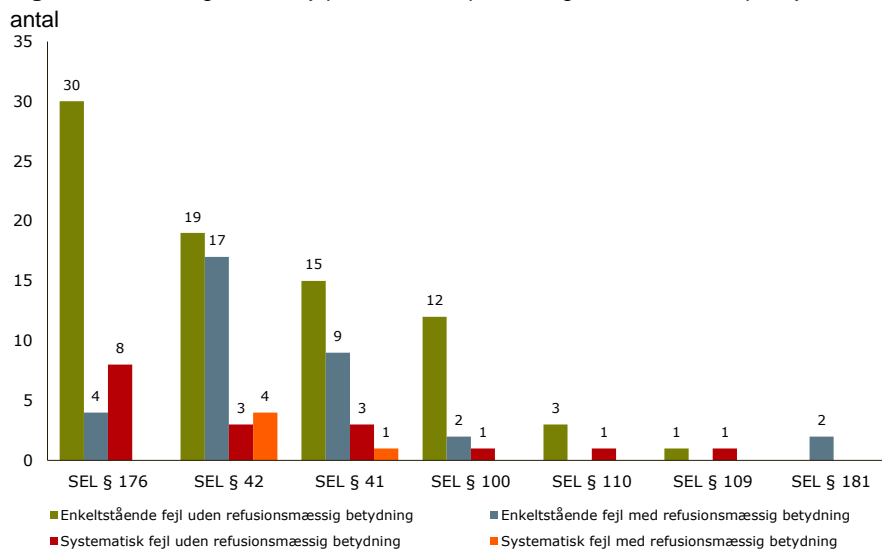
Dog er der på området efter servicelovens § 42, tabt arbejdsfortjeneste, næsten lige mange fejl (både enkeltstående og systematiske) med refusionsmæssig betydning.

Fejltyperne på dette område er hyppigst "fejlagtig beregning, kontering og udbetaling" og "manglende vurdering", der eksempelvis omfatter tilfælde, hvor der er sket fejlberetning af ydelsen, og at der ved beregning af tabt arbejdsfortjeneste ikke er taget højde for sparede udgifter, jf. også nedenfor i *afsnit 5.2*.

Kapitel 4

Figur 4.2. Beretninger med fejl på de enkelte personsagsområder fordelt på fejlniveau. 2015,

4.2 Fravalg af personsagsområder

Det følger af regnskabsbekendtgørelsens § 67, stk. 2, at revisionen af personsager indenfor en kortere årrække skal omfatte alle konti, hvor der skal ske personbogføring, uanset antallet af sager eller beløbenes størrelse, jf. dog § 66, stk. 4, om revisionens tilrettelæggelse under hensyn til dens betydning for de statslige myndigheders styring og kontrol.

Tabel 4.3. viser hvor mange kommuner, hvor det enkelte personsagsområde er fravalgt ved revisionen af personsager for regnskabsåret 2015.

Kapitel 4

Table 4.3 Beretninger, hvor personsags gennemgang på det enkelte område er fravalgt.
2015, antal

Område	Antal
SEL § 41 - Merudgiftsydelse til forsørgelse af børn	42
SEL § 42 - Tabt arbejdsfortjeneste	34
SEL § 72 - Advokatbistand, aktindsigt mv.	90
SEL § 100 - Merudgifter til voksne	65
SEL § 109 - Botilbud/kvindekrisecentre	31
SEL § 110 - Botilbud til personer med særlige sociale problemer	17
SEL § 176 - Særligt dyre enkeltsager	-
SEL § 181 - Hjælp til flygtninge (udgifter med 100 procent statsrefusion)	20

Som et led i tilsynet med kommunernes hjemtagelse af statsrefusion, indgår det som et element af gennemgangen af revisionsberetningerne, hvornår et fravalgt område senest er indgået i revisionen.

Figur 4.3. viser, hvor mange af områderne, der er fravalgt i forbindelse med revisionen af regnskabsåret 2015, der også var fravalgt ved revisionen for de foregående tre regnskabsår.

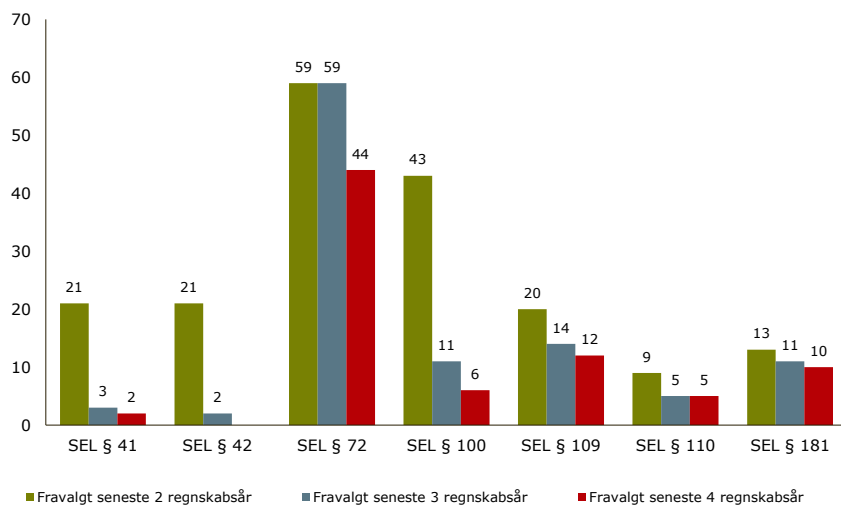
Selvom et område måtte være fravalgt som følge af, at den pågældende kommune ingen udgifter har på området, indgår det som et fravalg. Årsagen til, at området ikke er revideret, vil indgå i vurderingen af, hvilken betydning et gentaget fravalg af personsagsområde eventuelt har.

For områderne efter servicelovens §§ 109 og 110, botilbud/kvindekrisecentre og botilbud til personer med særlige sociale problemer gør der sig det særlige gældende, at de ofte er revideret som led i revisors gennemgang af refusionsopgørelserne. Det samme gør sig gældende for områderne efter refusionsbestemmelserne i servicelovens §§ 176 og 181, særligt dyre enkeltsager og hjælp til flygtninge (Udgifter med 100 procent statsrefusion).

Hvis et område angives i beretningen at være gennemgået som et led i revisors gennemgang af refusionsopgørelserne, vil området ikke være anset for fravalgt ved revisionen.

Kapitel 4

Figur 4.3. Beretninger, hvor personsagsgennemgang på det enkelte område er fravalgt henholdsvis de seneste 2, 3 og 4 år. 2012-2015, antal

5. Fejltyper på personsagsområderne

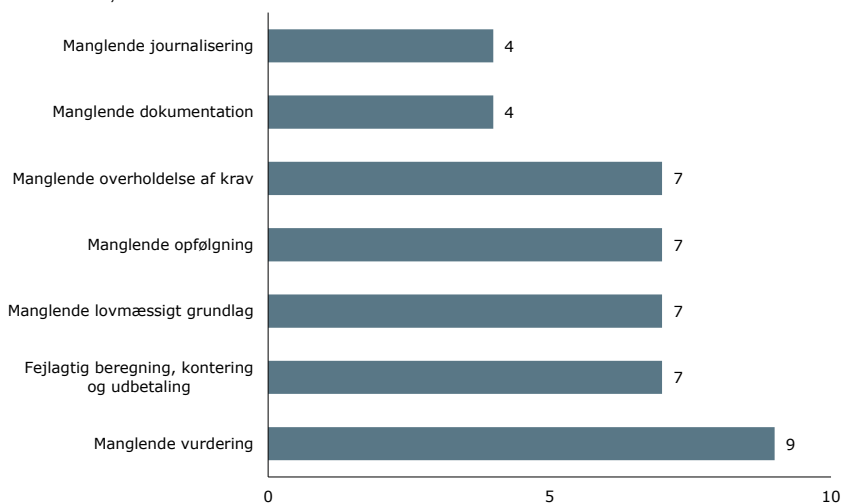
5.1 Servicelovens § 41, merudgiftsydelse til forsørgelse af børn

I 23 beretninger er der konstateret fejl og mangler i forbindelse med gennemgangen af personsager på området efter servicelovens § 41, merudgiftsydelse til forsørgelse af børn, jf. figur 4.1. ovenfor.

Den hyppigst konstaterede fejltype er manglende vurdering, der dækker over dels manglende vurdering af, at barnet er omfattet af målgruppen for merudgifter, og dels manglende vurdering af de enkelte merudgifter både i forhold til, at der er tale om merudgifter og i forhold til, om merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

Fejltypen manglende overholdelse af krav, dækker i flere tilfælde over mangler i begrundelsen for bevilling. Manglende lovmæssigt grundlag er flere tilfælde, hvor der er bevilget ydelse med stopdato eller, hvor der ikke er taget højde for subsidiaritetsprincippet i bestemmelsen om merudgiftsydelse til forsørgelse af børn.

Figur 5.1. Fejltyper på området efter servicelovens § 41, merudgiftsydelse til forsørgelse af børn. 2015, antal

Note: Der kan være konstateret mere end en fejltype på området i hver beretning ligesom samme fejltype kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor afsnit 4.1 og figur 4.2.

Kapitel 5

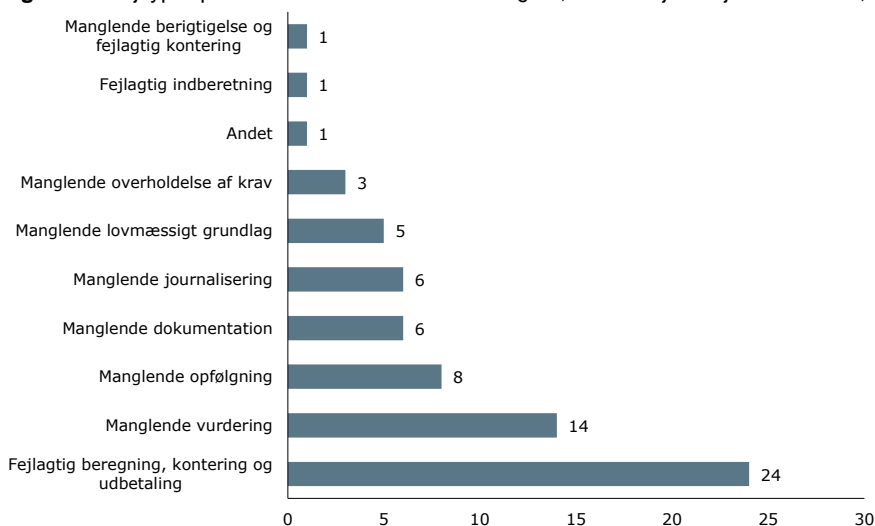
5.2 Servicelovens § 42, tabt arbejdsfortjeneste

Næst efter de særligt dyre enkeltsager, jf. servicelovens § 176, som er nærmere beskrevet neden for i afsnit 5.6., er området efter servicelovens § 42, tabt arbejdsfortjeneste, det område, hvor der er i flest beretninger er konstateret fejl. Som det fremgår oven for af figur 4.1., er der i 33 beretninger konstateret fejl på området.

Den hyppigst forekommende fejltipe på området er fejlagtig beregning, kontering og udbetaling. Fejltypen er konstateret i 24 tilfælde og knytter sig især til fejl ved selve beregningen af grundlaget for udbetaling af støtten.

Manglende vurdering, som er konstateret i 14 tilfælde, dækker oftest over manglende vurdering af og stillingtaget til eventuelt sparede udgifter, som følge af, at der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til pasning af eget barn i hjemmet.

Figur 5.2. Fejltyper på området efter servicelovens § 42, tabt arbejdsfortjeneste. 2015, antal

Note: Der kan være konstateret mere end en fejltipe på området i hver beretning ligesom samme fejltipe kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor afsnit 4.1 og figur 4.2..

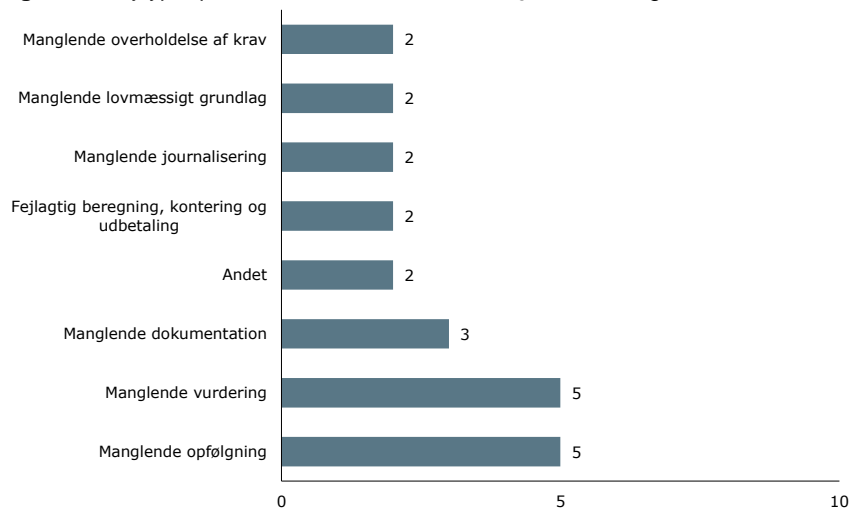
5.3 Servicelovens § 100, merudgifter til voksne

Kommunernes revisorer har i 14 beretninger konstateret fejl i forbindelse med personsags-gennemgangen på området efter servicelovens § 100, merudgifter til voksne, jf. figur 4.1 ovenfor.

Det er fejltyperne manglende opfølgning og manglende vurdering, der er konstateret flest gange. Manglende vurdering dækker i flere tilfælde over manglende vurdering af, at borger er i målgruppen for støtten eller manglende vurdering af, at der er tale om merudgifter.

Kapitel 5

Figur 5.3. Fejltyper på området efter servicelovens § 100, merudgifter til voksne. 2015, antal

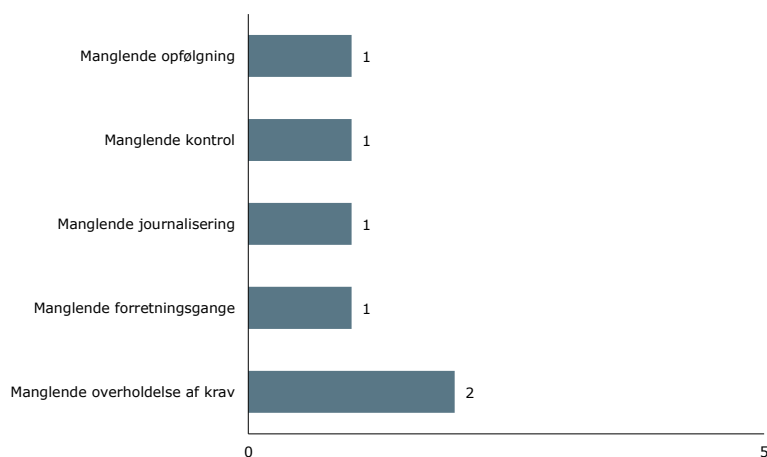
Note: Der kan være konstateret mere end en fejltype på området i hver beretning ligesom samme fejltype kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor *afsnit 4.1 og figur 4.2*.

5.4 Servicelovens § 109, botilbud/krisecentre

Der er 2 beretninger, hvor revisor har konstateret fejl i forbindelse med gennemgang af personsager på området efter servicelovens § 109, botilbud/krisecentre, jf. *figur 4.1* ovenfor.

Fejltypen manglende overholdelse af krav dækker over manglende indledende rådgivning og manglende opkrævning af egenbetaling for borgerens ophold på botilbuddet/krisecentret.

Figur 5.4. Fejltyper på området efter servicelovens § 109, botilbud/kvindekrisecentre. 2015, antal

Note: Der kan være konstateret mere end en fejltype på området i hver beretning ligesom samme fejltype kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor *afsnit 4.1 og figur 4.2*.

Kapitel 5

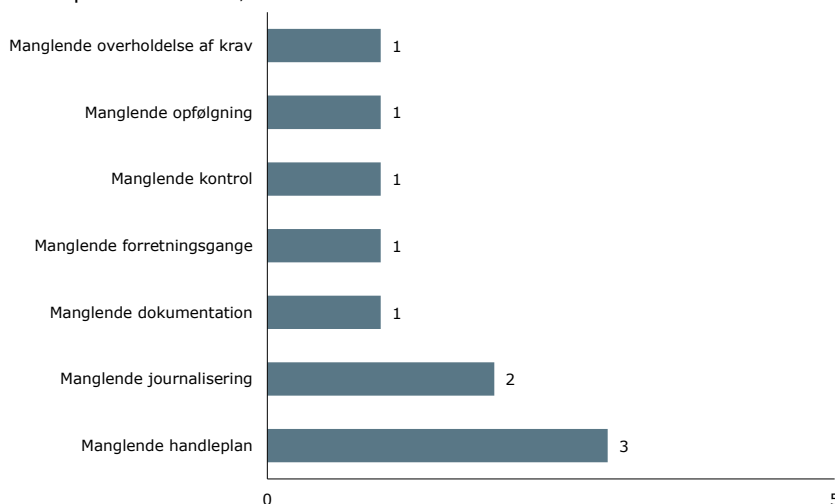
5.5 Servicelovens § 110, botilbud til personer med særlige sociale problemer

Som det fremgår ovenfor af *figur 4.1.*, er der konstateret fejl i 4 beretninger på området efter serviceloven § 110, botilbud til personer med særlige problemer.

Det er fejltypen manglende handleplaner, der er konstateret flest gange. Fejltypen dækker over, at der ikke er udarbejdet handleplan og/eller opholdsplan i forbindelse personens ophold på botilbuddet.

Fejltypen manglende overholdelse af krav dækker som på området efter servicelovens § 109 over manglende indledende rådgivning og manglende opkrævning af egenbetaling.

Figur 5.5. Fejltyper på området efter servicelovens § 110, botilbud til personer med særlige sociale problemer. 2015, antal

Note: Der kan være konstateret mere end en fejltype på området i hver beretning ligesom samme fejltype kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor *afsnit 4.1 og figur 4.2.*

5.6 Servicelovens § 176, særligt dyre enkeltsager

Servicelovens § 176 om særligt dyre enkeltsager er en refusionsbestemmelse, der omfatter udgifter til alle former for hjælp og støtte efter serviceloven.

Sager, hvor det samlede udgiftsniveau til en enkelt borger overstiger grænsebeløbet, er omfattet for alle udgifter efter serviceloven. Dermed vil der i tilfælde af, at der er tale om en særligt dyr enkeltsag, være mulighed for kommunen at opnå statsrefusion for udgifter til hjælp og støtte, der i sig selv ikke er omfattet af en refusionsordning.

De konstaterede fejl og mangler er fundet i de underliggende personsager, uanset om der er tale om hjælp og støtte efter bestemmelser, der er refusionsbærende eller ej.

Kapitel 5

I 2015 er der i 36 beretninger konstateret fejl og mangler i de underliggende personsager på området særligt dyre enkeltsager, jf. ovenfor *figur 4.1*.

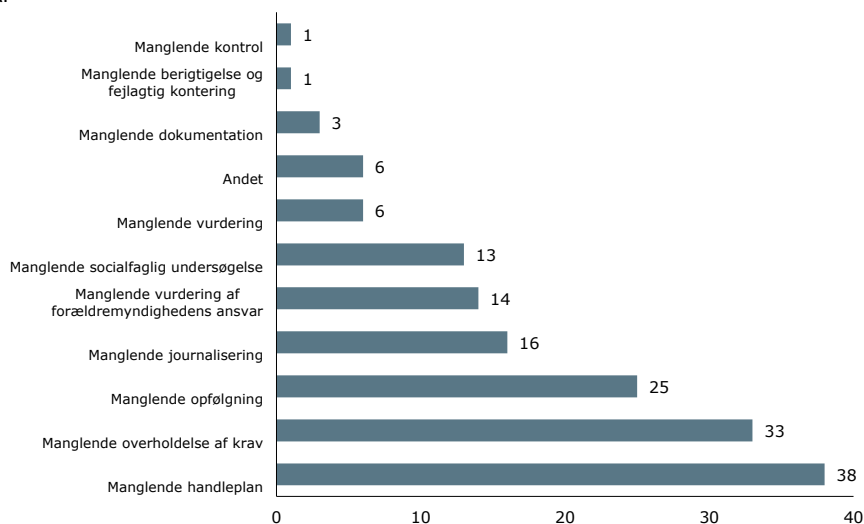
I alle 36 beretninger, er der konstateret fejl i kommunernes administration af enten det specialiserede børn- og ungeområde efter servicelovens kapitel 11 og/eller det specialiserede voksenområde efter servicelovens §§ 85-108, undtaget § 100. I 35 beretninger er der konstateret fejl på børn- og ungeområdet, og i 21 beretninger er der er konstateret fejl på voksenområdet.

Det skal bemærkes, at det ikke er i alle 36 beretninger, at revisor har gennemgået personsager på både børn- og ungeområdet og voksenområdet. Der er gennemgået sager på børn- og ungeområdet i 35 tilfælde, og på voksenområdet i 23 tilfælde. Heraf er der er sammenfald mellem 22 beretninger, hvor der er gennemgået sager på begge områder.

De to hyppigst konstaterede fejltypen er manglende handleplaner og manglende overholdelse af krav, jf. *figur 5.6*.

På børn- og ungeområdet dækker manglende overholdelse af krav i sær over manglende børnesamtaler, manglende stillingtagen til eller rettidig afslutning af børnefaglig undersøgelse samt manglende reaktion og handling på underretning. På voksenområdet dækker fejltypen i sær over manglende bevillingsskrivelse med klagevejledning, manglende faglige begrundelse for bevilget støtte, manglende faglig beskrivelse af borger og manglende vejledning.

Figur 5.6. Fejltypen på området efter servicelovens § 176, særligt dyre enkeltsager. 2015, antal

Note: Der kan være konstateret mere end en fejltypen på området i hver beretning ligesom samme fejltypen kan være konstateret flere gange i samme beretning afhængig af fejlniveauet. Se også ovenfor *afsnit 4.1 og figur 4.2*.

6. Generelle og andre fejl

Ved gennemgangen af revisionsberetningerne for 2015 er det konstateret, at der er i alt 29 tilfælde af generelle og andre fejl fordelt på 27 beretninger. Som det fremgår af *tabel 6.1.*, er der således en fortsat tendens til, at antallet af beretninger med konstaterede generelle og andre fejl er faldende.

Tabel 6.1. Beretninger med generelle eller andre fejl. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Med fejl	72	56	41	27
Uden fejl	27	43	58	72
I alt	99	99	99	99

Note: Der kan være konstateret mere end en generel eller anden fejl i den enkelte beretning.

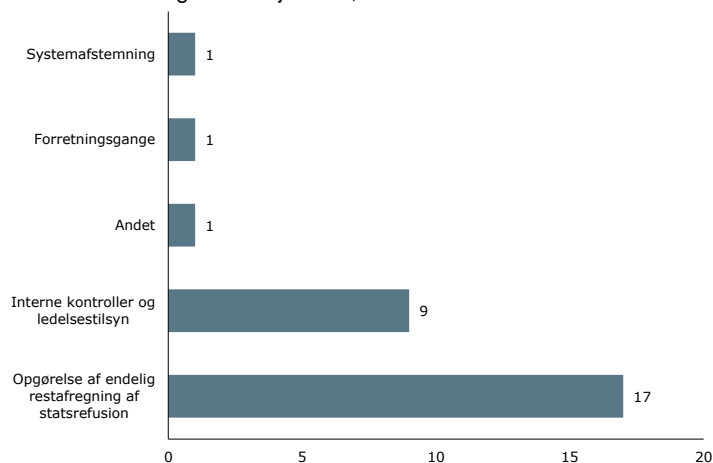
Den generelle fejl, der tegner sig for den største andel – svarende til cirka 59 procent – af de konstaterede fejl, er fejl ved opgørelse af endelig restafregning af statsrefusion, jf. *figur 6.1.* nedenfor.

En stor del af disse fejl drejer sig om fejl ved opgørelsen af udgifter til særligt dyre enkeltsager efter servicelovens § 176, eller opgørelsen af udgifter med 100 procent statsrefusion efter servicelovens § 181, hjælp til flygtninge.

Den generelle fejl, der tegner sig for den næststørste andel, er fejl og mangler ved kommunernes interne kontroller og ledelsestilsyn. Det gør sig gældende i cirka en tredjedel af tilfældene. Fejlene drejer sig særligt om mangler i eller manglende etablering af betryggende og dokumenterede interne kontroller og ledelsestilsyn.

Kapitel 6

Figur 6.1. Generelle og andre fejl. 2015, antal

Note: Der kan være flere generelle eller andre fejl i samme beretning

Når antallet af konstaterede generelle og andre fejl sammenlignes over årene, ses der en tendens til, at der er et faldende antal konstaterede fejl, der har medført kommentarer eller bemærkninger fra revisor, jf. *tabel 6.2*.

Tabel 6.2. Fordelingen af generelle og andre fejl på fejltyper. 2012-2015, antal

	2012	2013	2014	2015
Opgørelse af endelig restafregning af statsrefusion	24	25	7	17
Interne kontroller og ledelsestilsyn	50	30	15	9
Andet	34	27	22	1
Forretningsgange	6	2		1
Systemafstemninger		2		1
Statusafstemninger	9	6	1	
IT-sikkerhed og it-kontroller	8	3	2	
Overførsel af adm. Omk.		1		
I alt	131	96	47	29

Note: Der kan være konstateret mere end en generel eller anden fejl i de enkelte beretninger

7. Tilsyn og opfølgning

Som led i det udførte tilsyn har ministeriet mulighed for at bede den kommunale revision om at følge op på et område i det næstfølgende regnskabsår. Det vil være tilfældet, hvis revisionen giver anledning til kommentarer eller revisionsbemærkninger, der rejser tvivl om kommunens administration og hjemtagelse af statsrefusion på områder, der hører under Børne- og Socialministeriets ressortområde.

På den måde beder ministeriet den kommunale revisor om i næste års beretning at forholde sig eksplicit til, om kommunen har rettet de fejl og mangler, som giver anledning til kommentarer eller revisionsbemærkninger.

I forbindelse med tilsynet, har ministeriet også mulighed for i decisionsskrivelsen at bede den enkelte kommune indsende en redegørelse med en beskrivelse af status på et givent område, der giver anledning til bekymring. Kommunen vil ofte blive bedt om at beskrive i redegørelsen, hvordan kommunen agter at rette op på de forhold, der giver anledning til bekymring.

Formålet med både revisors opfølgning og kommunes redegørelse er, at ministeriet på den måde kan følge, om kommunen får rettet op på de fejl, som revisor har konstateret på et område. Formålet er også at sikre, at kommunen skærper sin opmærksomhed på vigtigheden af, at der ikke sker væsentlige fejl og mangler i administrationen af områderne og hjemtagelsen af statsrefusion.

En anmodning om opfølgning eller en redegørelse fremgår af decisionsskrivelsen, som ministeriet sender til hver enkelt kommune efter afslutningen af den årlige gennemgang af revisionsberetningerne.

7.1 Anmodninger om opfølgning

Efter nogle år, hvor der har været et fald i antallet af beretninger, hvor revisor er bedt om en opfølgning på et eller flere af Børne- og Socialministeriets områder i det efterfølgende år, har der i 2015 været en stigning i antallet i forhold til 2014.

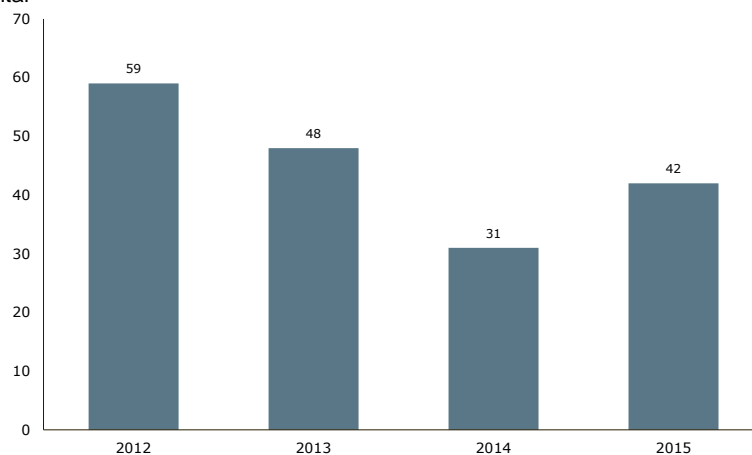
I forbindelse med gennemgangen af beretningerne for 2015, har ministeriet i 42 decisionsskrivelser bedt kommunes revisor om at følge op på et eller flere områder i forbindelse med revisionen af 2016, jf. *figur 7.1*.

Der er således sket en stigning på 35 procent i antallet af beretninger, hvor der er bedt om opfølgning. Antallet er dog fortsat væsentligt mindre end i 2012, hvor der blev bedt om opfølgning i 59 beretninger.

Kapitel 7

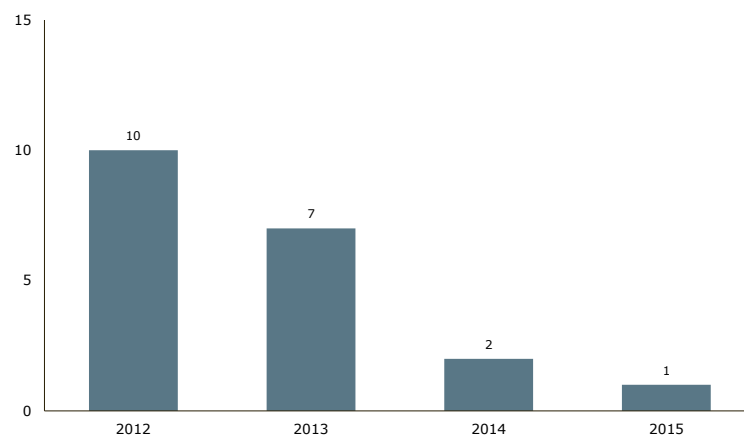
Figur 7.1. Decisionsskrivelser, hvor revisor er bedt om opfølgning til næste år. 2012-2015, antal

7.2 Anmodninger om redegørelse

I forbindelse med tilsynet på Børne- og Socialministeriets område i 2015, er der alene fundet behov for at anmode en enkelt kommune om at indsende en redegørelse på et givent område. Tendensen med, at antallet af anmodninger om redegørelser er faldet er således fortsat i forbindelse med gennemgangen af revisionsberetningerne for 2015.

Figur 7.2. Kommuner, der er bedt sende en redegørelse ind. 2012-2015, antal

8. Årshjul – regnskabsåret 2016

www.socialministeriet.dk